

passar

om hendelser 'å skje' og bevegelser 'å gå forbi'

PORTUGISISK

Portugiserne har beveget seg mye opp gjennom historien, og derfor finnes portugisisk nå i fire verdensdeler. I tillegg til Europa (Portugal), snakkes portugisisk i Sør-Amerika (Brasil), Afrika (Angola, Guinea-Bissau, Kapp Verde, Mosambik, São Tomé og Príncipe) og Asia (Macao, Øst-Timor). Portugisisk er verdens sjette største språk, det femte største på internett, og det er det mest talte språket på den sørlige halvkule. Det stammer fra den muntlige varianten av latin, vulgærlatin, men har mange ord fra arabisk, siden Portugal var under muslimsk styre i mer enn 500 år.

Sjøfarermonumentet i Lisboa er et minnesmerke over den portugisiske oppdagerperioden på 14- og 1500-tallet.

Macao var styrt av Portugal i 442 år, og i den historiske bykjernen møtes fremdeles kinesisk og portugisisk kultur.

Salvador i Bahia, Brasil, grunnlagt av portugisere i 1549, er en av de eldste kolonibyene på det amerikanske kontinentet.

Luanda, Angola, ble grunnlagt i 1576. Etter uavhengigheten har strandgaten Marginal, nå Av. 4 de Fevereiro, blitt et symbol på en ny tid.

Ordet *passar* viser det sterke båndet mellom abstrakte og konkrete domener på portugisisk. Det illustrerer også hvor viktig tiden er for portugisisk, og at tidsforståelse er grunnleggende her i verden – sett fra portugisisk. Begge de «vanlige» oppfatningene om tid – som noe som beveger seg, eller noe som vi beveger oss igjennom – er uttrykt i/med *passar*.

Når *passar* handler om hendelser, har det to hovedbruksmåter:

Om hendelser:

O que se passa? 'Hva skjer?'

Passou-se no velho Oeste 'Det hendte i det gamle Vesten'

– og om forandringer:

passou a ler mais 'han begynte å lese mer'

passou de ladrão a santo 'han gikk fra å være en tyv til å bli en helgen'

Et vanlig subjekt eller objekt til *passar* er tid, som kan sees som det som beveger seg:

o tempo passa 'tiden går'

já passou 'nå er det over'

passado 'fortid'

– eller som vi beveger oss inne i:

passar o verão na praia 'tilbringe sommeren ved sjøen'

passar a tarde a brincar 'tilbringe ettermiddagen med å leke'

nós passámos o tempo a dormir 'vi sov hele tiden'

Når *passar* handler om bevegelse, kan det være om en abstrakt tilstand:

passar uma grande vergonha 'skamme seg'

passar as passas do Algarve 'gå gjennom det som rosiner fra Algarve må gjennom' – oppleve mye fælt

ele passava por engenheiro 'han gikk for å være ingeniør'

passar por um período complicado 'gjennomleve en vanskelig tid'

– eller om en konkret fysisk hendelse:

passar a loja 'gå forbi butikken'

passar com um pano 'tørke med en klut'

passar a mão pelo cabelo 'stryke seg over håret'

Passar er ofte brukt i sammenheng med en grense (igjen fysisk eller abstrakt):

passar a fronteira 'gå over grensen'

ultrapassar o carro da frente 'kjøre forbi bilen foran'

passar no exame 'ta/greie eksamen'

passar o ano om klassetrinn: 'bli flyttet opp'